

KUNNSKAPSGRUNNLAG

STATUS FOR REISEMÅLET – EN SITUASJONS- BESKRIVELSE

Oktober 2022

Foto: Karoline O. A. Pettersen

Innhold

1. Status for reisemålet – en situasjonsanalyse	3
2. Kommunekaraktteristikk	4
2.1. Bodø	4
2.2. Fauske.....	4
2.3. Sørfold	5
2.4. Hábmer-Hamarøy.....	6
2.5. Steigen.....	7
2.6. Saltdal	7
2.7. Beiarn	8
2.8. Gildeskål	8
2.9. Meløy.....	9
3. Næringsliv.....	11
4. Tilgjengelighet, volum og reisestrømmer.....	13
4.1. Trafikktellinger.....	13
4.2. Luftfart.....	14
Ny by-ny flyplass.....	14
4.3. Tog.....	15
Prosjekt Nordlandsbanen.....	15
4.4. Ferge.....	16
4.5. Buss.....	17
4.6. Kystruten	17
4.7. Cruise.....	17

4.8. Fritidsbåtturisme	18
5. Overnattingsmarkedet	20
5.1. Kommersielle overnattinger	20
5.2. Airbnb	22
5.3. Fritidsboligturisme.....	23
Referanseliste	24

1. Status for reisemålet – en situasjonsanalyse

Dette kunnskapsgrunnlaget er et underlag til forstudien «Masterplan for reiselivsutvikling i Salten», og skisserer sentrale utviklingstrekk innen reiselivet i regionen. Karakteristikk av de enkelte kommunene er basert på innspill fra kommunene selv, profilering via NordNorsk Reiseliv og Visit Bodø i tillegg til kommunale planer, strategier og rapporter. Statistikken er hentet fra SSB, vegvesenet, kystverket, Avinor mfl. Målet er å få frem særtrekk og sentrale ressurser, generelt og i reiselivssammenheng spesielt.

Den geografiske rammen for reisemålet Salten som skal inngå i denne prosessen er de ni kommunene: Beiarn, Bodø, Gildeskål, Fauske, Hábmer-Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Rødøy kommune deltar ikke i denne Masterplan-prosessen, da de er med i en tilsvarende prosess på Nord-Helgeland. Av de i utgangspunktet ti kommunene i regionen, har tre kommuner samiske parallellnavn; Bodø-Bådåddjo, Fauske-Fuosko og Hábmer-Hamarøy.

2. Kommune karakteristikk

2.1. Bodø

Bodø er regionhovedstaden i Nordland, og utgjør både et trafikalt knutepunkt, handelssentrum og kompetansesenter for reiselivet i regionen. Nord-Norsk reiseliv beskriver Bodø som «det bankende hjerte i Salten». Kontraster mellom urbane opplevelser (kuns, kulturliv, café- og restauranttjener og shopping), naturfenomen som Saltstraumen og krigshistorien, herunder Luftfartsbyen Bodø, er det som i første rekke løftes frem i beskrivelser av Bodø som reisemål.¹

Næringslivet i Bodø kjennetegnes av en høy andel små- og mellomstore bedrifter innen stedbundne tjenester. Sammen med kjernenæringene i reiselivet utgjør handel mfl. 35% av sysselsettingen i kommunen. Handel har historisk vært den dominerende næringen i Bodø med klart størst omsetning.

Som reisemål har Bodø en sentral posisjon som hub og utgangspunkt for besøk til andre reisemål og attraksjoner i Salten og Nordland forøvrig. Det er mye som skjer i Bodø, og i tekstboksen skisseres noen av de meste sentrale prosjektene som også har betydning for reiselivsutvikling, både i Bodø og for hele Salten.

2.2. Fauske

Fauske ligger 52 km øst for Bodø. «Midt i smørøyet i Nordland», slik kommunen selv beskriver Fauske som reisemål. Kommunesenteret i Fauske har bystatus, og utgjør et tettsted med ca. 6300 innbyggere, 2/3 av kommunens innbyggere. Fauske er det andre viktige trafikknutepunktet i Salten-regionen, etter Bodø, både for gods og persontrafikk.

Den frodige innlandsdalen Sulitjelma representerer det pitesamiske miljøet, med over tusen års samisk historie, og har viktige sommerbeiter for rein også i dag.

Et utvalg relevante prosjekt i Bodø:

Siden 2014 er flere store satsinger kommet på banen som blir viktige for reiselivsutviklingen i regionen. Noen av disse er:

Merket for bærekraftig reisemål

Revidering av Masterplan for Bodø som reisemål mot 2025

Ny by – ny flyplass: <https://nybybodo.no/ny-by-ny-flyplass/ny-by-ny-flyplass/status-i-prosjektet-1>

Smart Bodø: <https://nybybodo.no/smart-bodo/smart-prosjektene/>

Bodø 2024: I 2019 vedtok EUs kulturfaglige ekspertjury at Bodø og Nordland blir Europeisk kulturhovedstad 2024. Mangfold, inkludering, bredde og internasjonalisering ligger i bunn av flere innsatsområder og målet er at Bodø2024 skal bli en viktig platform og retningsgivende for samfunnsutviklingen i regionen som helhet.

<https://bodo.kommune.no/les/ECC/>)

Kulturveien: stedsutviklingsprosjekt fra Saltstraumen til Saltdal:

<https://kulturveien.no/no>

Urbant lanbruk: <https://www.urbantlandbruk.no/siste-nytt/bod-satser-paa-urbant-landbruk>

Invest in Bodø: prosjekt som skal tiltrekke seg gründere og bidra til sysselsetting i regionen. Målet er 10 000 nye arbeidsplasser innen 2050.

Nye Bodø (tidligere Bodø i Vinden): <https://www.nyebodo.no/>

Curated Urban Nature: et samarbeid mellom Bodø kommune, Molobyen utvikling, Bodø 2024. Medvirkningsprosjekt hvor unge mennesker sammen med kunstnere skal lage kunstprosjekt i Molobyen.

¹ Basert på innsalget via Visit Bodø, NNR og Visit Norway sine nettsider.

Bergverksdriften i Sulitjelma som dominerte mesteparten av 1900-tallet er nå også en viktig del av ressursgrunnet i reiselivet og viktig for stedets identitet. Spillefilmen «Sulis: opprøret som endret historien» som handler om det norske arbeidsopprøret i Sulitjelma på begynnelsen av 1900-tallet har planlagt premiere i 2023. Filmen har tatt ti år og planlegges og har et budsjett på 50 mill.² Den vil bidra ytterligere til å sette historien og området på kartet.

I tillegg finner vi alpinsenteret som er en del av Sulitjelma fjellandsby. Det jobbes med ulike satsinger for besøksnæringen. Blant annet nevnes «Opplev Sulis», et prosjekt som har gått fra 2018 til 2022 med mål om å øke verdiskapingen i den enkelte bedrift, og øke bostedsattraktiviteten i Sulitjelma. «Destinasjonsutvikling i Fauske» er et prosjekt for strategisk reisemålsutvikling. To konkrete mål for 2022 er:

- 1) Å ha vedtatt og forankret en reisemålsstrategi for Fauske kommune
- 2) Utviklet en solid produktportefølje knyttet til filmturismen («SULIS»)

Kommunen har en egen kommunedelplan for industrielle kulturminner.

Kulturminner fra steinalder, samiske kulturminner og kulturminner fra gårdsdriften, er ikke tatt inn i handlingsdelen i kulturminneplanen. Disse kulturminnene er imidlertid også viktige for områdets identitet og kulturhistorie. I kommunedelplanen anbefales det at disse kulturminnene også utredes, særlig med fokus på samiske kulturminner og kulturminner fra steinalderen. Reiselivsutvikling i tilknytning til disse kan bidra til å styrke kunnskapen om kulturminnene og bidra til verdiskaping i lokalsamfunnene.

2.3. Sørfold

«Fjell møter fjord» som er kommunens slagord, og «fjord, fjell og friluftsliv» som innsalg på Visit Bodø sine sider, understreker kommunens posisjon som en kommune der den ville, uberørte naturen er i fokus.

Foto hentet fra NRK, publisert 13. august 2021. [Link](#)

² NRK.no 13. aug. 2021

I kommunesenteret Straumen bor om lag 80% av kommunens 1860 innbyggere. Kommunen har en høy andel nettoutpendling, med Fauske (21%) og Bodø (7%) som viktige arbeidsmarkeder. Samtidig er det en del innpendling fra Fauske, i vesentlig grad til Salten verk. Også denne kommunen har flere spennende kulturminner, slik som Røsvik gamle handelssted fra 1700 og 1800 tallet som er fredet.

Kommunens samfunnsplan er under arbeidet. I tilhørende planprogram påpekes det at dersom ny E6 mellom Megården og Mørsvikbotn bygges, så vil dette påvirke samfunnsutvikling, både mht. bosetningsmønstre, arbeidsplasser og stedsutvikling. Konkrete konsekvenser vurderes utredet.

Sørfold har status som nasjonalparkkommune. Rago nasjonalpark ligger inn mot riksgrensa, og sammen med Padjelanta nasjonalpark, med Sarek og Store Sjøfallet på svensk side er området å regne som Nord- Europas største villmarksområde. Jakt, fiske og det enkle friluftsliv er kjennetegn ved ferdsel i området. I besøksstrategien for Rago nasjonalpark heter det: «Forvaltningen av Rago nasjonalpark har som mål at urørt natur og Rago som "villmarkspark" skal kunne oppleves gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging, jakt og fiske, med fokus på sporløs ferdsel»³. Det er begrenset med tilrettelagt reiseliv, og overnattingstilbudet består i hovedsak av et utvalg campingplasser og vertshus.

Som nasjonalparkkommune vil det for Sørfold, i likhet med de andre nasjonalparkkommunene i regionen være krav til kundereisen og tilrettelegging for besøkende. I Miljødirektoratets retningslinjer for nasjonalparkkommuner heter det at «Nasjonalparkene, besøksentrene, nasjonalparklandsbyene og lokalt næringsliv skal være vertskap for opplevelser og vise omsorg for de besøkende og naturen»⁴. Den nasjonale merkevarestrategien for Norges Nasjonalparker legger opp til et utstrakt samarbeid mellom aktørene, og kvalitet i alle ledd av kundereisen .

2.4. Hábmer-Hamarøy

«Æventyrlandet», og «Natur og kulturopplevelser av ypperste klasse», slik beskrives kommunen i egne planer og via Visit Bodø karakteristikkk. Fra 1. januar 2020 ble Hábmer-Hamarøy og vestsiden av tidligere Tysfjord slått sammen. Kommunen utgjør dermed et knutepunkt mellom Ofoten, Vesterålen, Lofoten og Salten. Kommunen omfatter i alt åtte grender, der Oppeid regnes som kommunesenter. Her bor ca. 550 av kommunens 2800 innbyggere. Hábmer-Hamarøy er den eneste kommunen i forvaltningsområdet for samisk språk, hvor lulesamisk er det samiske språket. Dette gjenspeiles blant annet i skole, helse, omsorg, forvaltning og kultur. Árran, Lulesamisk senter ligger i Hábmer-Hamarøy. Árran er en samisk fag-, kunnskaps- og kompetanseinstitusjon som utøver samisk museumsvirksomhet, språkvirksomhet, kunstforvaltning og kulturvirksomhet, samt driver med forsknings-, nordområde- og utviklingsoppgaver.⁵

En annen viktig institusjon og en «reason to go» for mange er Hamsunsenteret, forvaltet av Nordlandsmuseene. Hamsunsenteret er det nasjonale senteret for forfatter og nobelprisvinner Knut Hamsun (1859-1952). Her arrangeres årlig Hamsundagene, en litteratur- og kulturfestival, som i 2022 kan feire 40 års jubileum. Årlig besøkes museet av nærmere 15 000 og festivalen hadde i 2022 ca. 2500 betalende publikum. Museet har også fått betydelig internasjonal

---

³ Midtre Nordland Nasjonalparkstyre / Rago nasjonalpark, besøksstrategi s.5

⁴ Miljødirektoratet 2022

⁵ <https://arran.no/?id=14804074>

oppmerksomhet for sin arkitektur og beliggenhet. I Hábmer-Hamarøy har også oppdrettsnæringen fått sin plass i reiselivet, gjennom Arctic Salmon Center. Her er det tilrettelagt både for skoler, og andre besøkende som kan lære om havbruksnæringen. Lignende visningscenter finnes også i Gildeskål og Beiarn.

2.5. Steigen

Visit Bodø omtaler Steigen som «den flotteste naturhemmeligheten i Nordland». Overnattingsaktører som Manshausen og Naustholmen har i alle fall bidratt til å gjøre noen områder mindre hemmelig gjennom bred internasjonal oppmerksomhet og mange lovord. Steigen som grenser mot Hábmer-Hamarøy i øst, Sørfold i sørøst og ellers strekker seg langs Vestfjorden med panorama mot Lofoten er fotogen og populær for friluftsliv både til vanns og lands. Gjennom prosjektet «Lev i Steigen» synliggjøres mangfoldet av tilbud og muligheter i de åtte bygdene. Steigen har en relativt høy andel som jobber innen varehandel, hotell, restaurant og samferdsel sammenlignet med flere av de andre småkommunene i regionen. Havbruk og reiseliv regnes som de viktigste næringene.

I Steigen forvalter Nordlandsmuseet Batteriet Dietl og Steigen bygdetun, hvorav førstnevnte er blant de største kystfestningene fra 2. verdenskrig i Europa. Her jobbes det med nytt besøkscenter. I 2021 var det 4200 besøkende ved batteriet Dietl og 350 ved bygdetunet. Flere prosjekter og aktiviteter er i gang for å styrke det helhetlige reiselivstilbudet i Steigen. Det gjelder blant annet prosjektet «Ækte», et nettverk blant lokalmataktører i Salten. Her fokuseres det både på de gode produktene, entreprenørskap og formidling av historien om Steigen som landbruk- og fiskerikommune. Utvikling av vikingehistorien på Engeløya, som blant annet skal omfatte overnatting og tettere kobling til Steigens Sagaspill. Også sentrumsutvikling i Helnessund trekkes frem som et viktig stedsutviklingsprosjekt i Steigen, hvor målet er at Helnessund skal bli et knutepunkt for turisme i Steigen.

2.6. Saltdal

Saltdal er opprinnelig en skog- og jordbrukskommune. Den unike furuskogen har allikevel bidratt til at også denne kommunen har stolte tradisjoner innen kystkultur gjennom båtbygging av blant annet den legendariske Nordlandsbåten i sin tid, og senere andre typer båter. Både gjennom kommunens samfunnsplan, og Visit Bodø beskrivelse av Saltdal løftes de sosiale verdiene i særlig grad frem. Kommunens slagord «Folk e så bra», etter tittelen til visesanger Trygve Hoff, viser en stolthet over å ha sosiale verdier i fokus. Kommunen har lang historikk innen helse- og omsorgsarbeid, med nasjonalt ansvar, og er i dag en viktig base for forskjellige helse- og omsorgsoppgaver for både offentlige og private. Dugnadsånd, tradisjonsmat og samisk kultur er noe av det som løftes frem som viktige deler av reiselivsoplevelsen i området.

Et annet viktig prosjekt i reiselivssammenheng er «Saltenhygge», et bedriftsnettverk med mål om å «gjøre områdets kvaliteter og muligheter kjent og tilgjengelig». Blant medlemmene er Nordland nasjonalparksenter. En viktig aktør for Salten som helhet, som representerer de fem nasjonalparkene Saltfjellet – Svartisen, Junkerdal, Rago, Sjunkehatten og Láhko og i alt femten verneområdene regionen. Siden 2009 er Saltdal nasjonalparkkommune, med innfallsport til nasjonalparkene Saltfjellet – Svartisen og Junkerdal. I tillegg finnes flere naturreservat.

2.7. Beiarn

«Et eldorado for friluftinteresserte». Slik beskrives Beiarn på Visit Bodø sine sider. Også denne kommunen er nasjonalparkkommune, med innfallsport til nasjonalparkene Saltfjellet – Svartisen og Láhko. I randsonen finnes en av landets beste lakseelver, nasjonal laksefjord, grotter, naturreservat og landskapsvernområder. Villakssenter med informasjon om villaks og lakseoppdrett er under etablering, og samlokaliseres med Salmon Center Beiarn. Innfallsporten til nasjonalparkene på Storjord er også et turistknutepunkt, med fasiliteter som overnatting, handler, servering, ladestasjoner med mer. Det jobbes her for ytterligere sentrumsutvikling.

Landbruk regnes som den viktigste næringsveien i kommunen, men både sekundærnæringer og tjenestenæringer utgjør en vesentlig del av sysselsettingen. Håndverk, lokalmat og tradisjoner innen jakt og fiske er også en viktig del av reiselivsproduktet. Årlig samles over 100 utstillere på «Villmarksdagan», med om lag 5000 besøkende over to dager. I utgangspunktet en salgs- og utstillingsmesse for varer og produkter innen friluftsliv, jakt og fiske, men også med betydelig fokus på husflid- og håndverkstradisjoner, lokalmat og folkeliv.

Reiseliv er pekt ut som satsingsområde i kommunens nylige vedtatte samfunnsplan. Gjennom reiselivssatsingen er «Beiarnpuls» blitt en viktig del av stedsutviklingsprosjektet som også jobber med omdømmebygging for innbyggere og tilflyttere. Flere spennende initiativ og et variert opplevelsestilbud er på gang i de ulike grendene, både innen aktiviteter, lokalmat, kultur- og kulturhistoriske opplevelser.

2.8. Gildeskål

Gildeskål strekker seg fra Bodø i nord til Beiarn i øst og Meløy i sør. Fra Gildeskål er det tilgang til Láhko nasjonalpark. Havbruk, kraft og reiseliv er hovedsatsingsområder i kommunen. Innen reiseliv har kommunen vedtatt å igangsette den største satsingen gjennom mange tiår, der målet er å utvikle Gildeskål kirkested som en primærattraksjon og et fyrtårn for kommunen. Arbeidet skjer blant annet i samarbeid med Nordlandsmuseet. Pilegrimsleden (kystleden) fra Nidaros er også sentral her. Kommunen har etablert et reiselivslag internt i kommunen sammen med næringsutviklingssselskapet Sjøfossen Næringsutvikling. Per i dag er det ingen hotell mellom Saltstraumen og Ørnes, og Gildeskål ønsker å få til et samdriftsbygg med hotell / museum og pilegrimscenter under samme tak. ⁶ I strategisk næringsplan for kommunen er følgende tiltak vedtatt for å utvikle reiselivet⁷:

- Legge til rette for at bedriftene i Gildeskål skal utvikles og bedre resultatgraden sin
- Bidra til å få en til større aktører til å etablere seg i Gildeskål
- Samarbeid med Bodø 2024 og satsing på reiseliv for å få en omsetningsvekst i besøksnæringene i Gildeskål
- Samarbeidet med Visit Bodø utvikles, og Gildeskål deltar i arbeidet med å bli sertifisert som bærekraftig reisemål

Som en del av kirkehistorien er også Blix tunet og barndomshjemmet til Elias Blix, norsk teolog, politiker og salmedikter, en viktig attraksjon i kommunen.

---

⁶ Informasjon via prosjektleder i Gildeskål kommune.

⁷ Sjøfossen Næringsutvikling / Gildeskål kommune 2022 s. 13

Gildeskål fremstår også som en destinasjon der man kan finne roen, nyte langstrakte strenger og koble av. Fleinvær er en av hovedattraksjonene i kommunen per i dag. Øygruppen som ligger ca. to mil sørvest for Bodø har hatt bosetting siden 800-tallet og er rik på kulturminner og historie om Lofotfiske ytterst i havgapet. Fordypningsrommet på Sørvær har for alvor satt området på kartet. Ni minibokser med ulike funksjoner, tjoret fast til berget, er skapt av musiker og komponist Håvard Lund. Stedet har vunnet flere priser og fått oppmerksomhet både av arkitektturnettstedet [ARchitizer A+](#), [ArchDaily](#), [CNN Traveller](#) mfl. Bygningene er designet for å stå han av i 90 meter per sekund, og tåler godt en høststorm.⁸ Også livsstils-merkevaren [FOGG Gildeskål](#), underbygger et urbant og kreativt image.

2.9. Meløy

«Svartisens rike». I et reiselivsperspektiv er Meløys identitet i stor grad knyttet til Svartisen, Nord- Europas nest største isbre, også regnet som den mest tilgjengelige isbreen i Europa. Næringslivet i kommunen er, i tillegg til turisme, i stor grad basert på industrimiljøet i Glomfjord, fiskeri- og havbruk samt landbruk. I kommunens samfunnsplan heter det «kombinasjonen av tilgang på fornybar energi, omfattende industrikompetanse med omstillingserfaring, naturressurser i havet og unike naturverdier gir meløysamfunnet et svært godt utgangspunkt for å ta en tydelig posisjon i det grønne skiftet med vekst innenfor industri, sjømatnæringer og opplevelsesbasert reiseliv». Kommunikasjon og styrket infrastruktur til kommunen og mellom bygdene er et viktig satsingsområde. Blant tiltakene innen næringsutvikling heter det: «Å styrke vertskapsrollen som nasjonalparkkommune i hele kommunen og reiseliv som utviklingskraft i lokalsamfunnene».

Meløy har lang historie innen turisme, og Svartisen var en av landets store reiselivsikoner på 1800-tallet, da adeligheter og eventyrere for alvor satte Norge på kartet, og banet vei for cruiseturisme og etter hvert landbasert turisme som også gjorde naturfenomenet tilgjengelig for alminnelige folk. Meløy har dermed lang erfaring med turisme, og det jobbes også i dag strategisk på flere nivå med reiselivsutvikling i kommunen. Visit Meløy representerer 17 reiselivsaktører, og et bredt tilbud innen aktiviteter, servering, overnatting og transport. Utvikling i tilknytning til både Svartisen, samt nasjonalparkene Láhko og Saltfjellet - Svartisen har bidratt til flere spennende prosjekter de seneste årene. Blant prioriterte saker kommunen jobber med innen reiselivsutvikling er

- Nasjonal turiststi Svartisen: det er søkt autorisasjon ved miljødirektoratet, og [«Besøksstrategi Svartisleden»](#) samt «Svartisleden en masterplan» foreligger, som utredninger og strategier som viser til potensialet og behovet i området.
- Deltakelse i besøksforvaltningsprosjektet til Nordland fylkeskommune og LandTime-prosjektet.
- Ferdigstillelse av besøksstrategier og tilrettelegging av innfallsporter til Lahko og Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark.
- Samarbeid med Besøkssenter Nasjonalpark Nordland om etablering av satellitt ved Engenbreen.
- Overtakelse av Papphuset og etablering av DNT-hytte langs Rallarmarsjøypa.
- Deltakelse i Dagsturhytte ReDe prosjektet med etablering av dagsturhytte ved Svartisvatnet. Søknaden er innvilget, og arbeidet starter i 2022, med ferdigstillelse i 2024.

---

⁸ Baglo 2018

Meløyalpene, med over 35 topper over 100moh, Støtt gamle handelssentrum og gjestehavn, og Norges største trekirke er også noen av attraksjonene som kan nevnes som særlig verdifulle i reiselivskontekst for denne kommunen.

Foto: Terje Rakke

3. Næringsliv

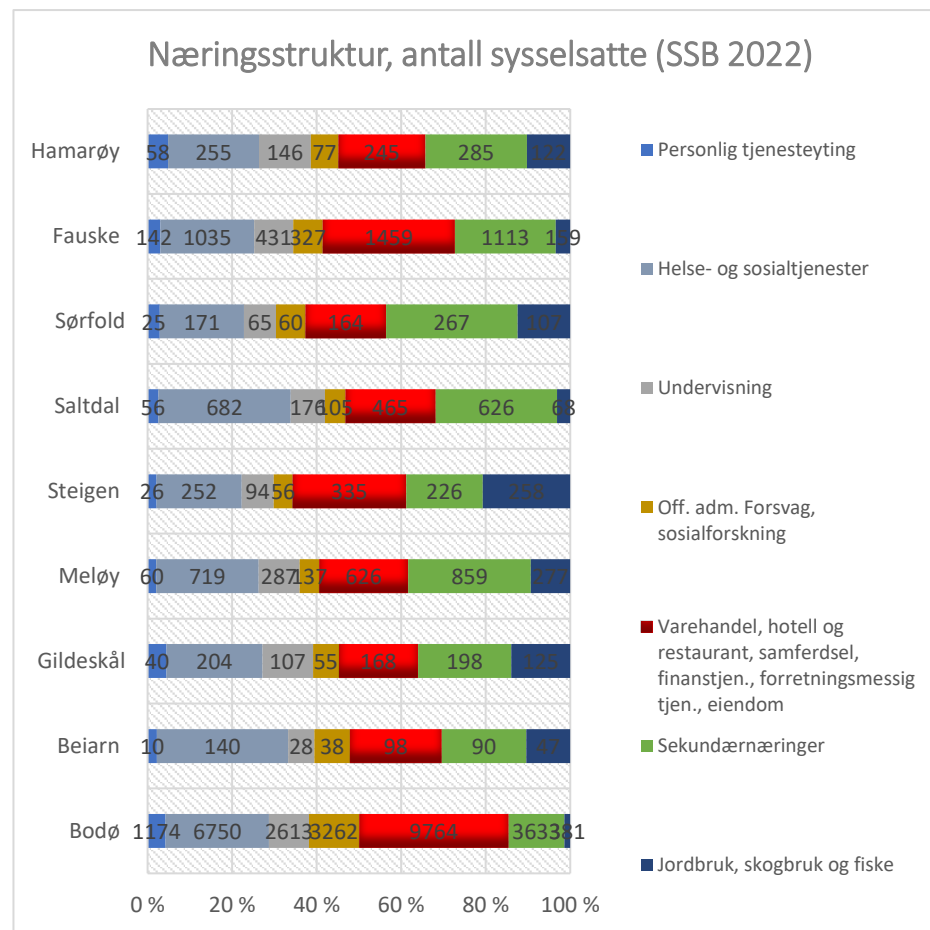
Strategisk næringsutvikling i regionen har vært nært knyttet til arbeidet med innføring av den norske regionreformen.⁹ Etter den nye regionreformen trådte i kraft er Nordland landets fjerde største fylke. En fjerdedel av landets kystlinje ligger i Nordland, og utgjør dermed også en vesentlig del av ressursgrunnet for næringslivet i regionen.

Nordland var den første regionen i landet (og den første utenfor EU) til å jobbe med strategisk næringsutvikling etter prinsippene for smart spesialisering. Smart spesialisering skal gi regionene muligheter til å drive ønsket samfunnsutvikling og skape attraktive samfunn og utviklingsmuligheter gjennom å bygge på allerede etablerte regionale fortrinn, og i konkurranse med andre regioner. Et viktig element i regional utvikling gjennom smart spesialisering er å avdekke og videreutvikle nye nisjer.

I tillegg til marin produksjon, har tilgangen på fornybare naturressurser i form av energi – og bioressurser styrket økonomien og vært en viktig del av næringsutvikling også i Salten. Felles for de viktigste næringene i regionen, inkludert reiseliv og opplevelser, er at de er basert på naturressurser og landareal. I kunnskapsgrunnlag Nordland påpekes dette som en relevant utfordring for sosial og miljømessig bærekraft og FNs bærekraftsmål.

Per 2018 hadde reiselivet en omsetning på i underkant av 2 mrd. i Salten. Til sammenligning hadde handel en omsetning på 12 mrd.¹⁰

Både reiseliv, helse, sjømat og maritim næring hadde en verdiskaping mellom 250 – 550 millioner kroner i 2018.¹¹ I følge de samme beregningene¹² utgjør reiselivet

Figur 1 Næringsstruktur etter andel sysselsetting (SSB kommuneprofil)

⁹ Nordland Fylkeskommune 2020

¹⁰ I følge Menons beregninger i analysen av næringslivet i Bodø (Gierløff, Myklebust, Risser og Jakobsen 2020)

¹¹ Gierløff et al. 2020 s. 48

¹² Gierløff et al. 2020

en av de tre viktigste eksportnæringene i Bodø, etter maritim næring og sjømat. Bodø skiller seg ut med en høyere eksportintensitet innen reiselivsnæringen enn hva som er tilfellet nasjonalt.¹³

Ser man næringsstrukturen i de enkelte kommunene (figur 1) utgjør tjenesteytende næringer¹⁴ en vesentlig andel av all sysselsetting i samtlige kommuner, ofte ved siden av sekundærnæringer¹⁵. Primærnæringene (jordbruk, skogbruk og fiske) er for mange kommuner en sentral del av kulturhistorien og identiteten, men med tanke på sysselsetting utgjør disse en mindre andel.

Foto: Ernst Furuhatt

¹³ Gierløff et al. 2020 s. 56

¹⁴ Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjen. og forretningsmessige tjenester, samt eiendom. Ref. kategorisering på næringsstruktur via SSB

¹⁵ Oljeutvinning, bergverksdrift, industri, bygge- og anleggsvirksomhet og kraft- og vannforsyning.

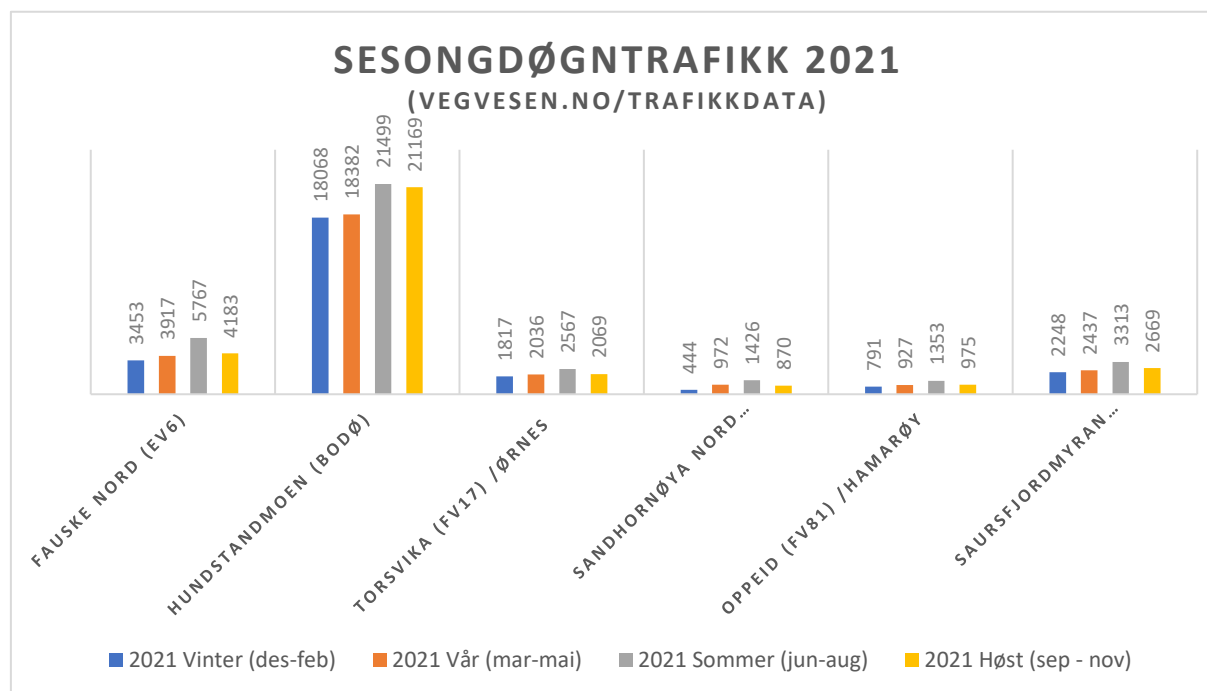
4. Tilgjengelighet, volum og reisestrømmer

Store avstander og den varierte kystlinjen med sine mange øyer og spredte lokalsamfunn gir et stort og komplekst transportbehov. Transportinfrastrukturen i fylket er svært sammensatt. Bodø fungerer som et naturlig knutepunkt for en del av rutetilbudene i regionen, både hva gjelder tog, buss, båt og fly.

I alt er det 24 fergestrekninger i fylket. Av disse opereres åtte strekninger i Saltenregionen.¹⁶ I tillegg er Nordland det fylket med størst sesongsvingninger i trafikken. Delvis på grunn av variasjonene i etterspørselen, og økningen i turisme i sommermånedene spesielt, og delvis som følge av værrelaterte forhold. Eksempelvis kommer mer enn 52% av trafikken på Bodø - Moskenes-sambandet i løpet av de tre sommermånedne juni, juli, august. Lokal- og hurtigbåtene har også en viktig beredskapsfunksjon, ettersom det er eneste transportalternativ til flere småsamfunn.

4.1. Trafikktellinger

Sesongdøgntrafikk fra utvalgte tellepunkt i regionen viser en økning i trafikktellinger i sommermånedene juni, juli, august for samtlige tellepunkt. Størst forskjell mellom vintertrafikk og sommertrafikk var det på Sandhornøy, med over 220% flere passeringer i sommermånedene enn vinterstid. Ved tellepunkt «Oppeid» i Håbmer-Hamarøy var det 71% flere passeringer sommerstid enn vinterstid, og i Fauske var det 67% flere passeringer sommerstid enn vinterstid. Ved tellepunktet Hundstadmoen i Bodø var det 19% høyere aktivitet på sommeren enn på vinteren.

Figur 1 Sesongdøgntrafikk 2021 /vegvesen.no

¹⁶ Nordland Se kart i RTP 2022 s. 15

4.2. Luftfart

Bodø og Mo i Rana er de viktigste innfallsporene når det gjelder fly. For kommunene sør i regionen er det omtrent like langt hver vei. For regionen som helhet, og fylket som sådan er Bodø regionhovedstaden og det viktigste trafikknutepunktet. Det går daglige avganger med både Norwegian, SAS og Widerøe til 17 destinasjoner i Norge, i tillegg til charterfly både retning Spania og Hellas i tillegg til Finland (Helsinki) og Sverige (Stockholm).¹⁷

Total passasjertrafikk ved flyplassene i Nord-Norge i 2020 var på 3,9 mill. En nedgang på over 44% sammenlignet med 2019.

Tilsvarende nedgang finner vi også for flytrafikken både i Bodø og Nordland som helhet. I 2019 utgjorde antall passasjerbevegelser¹⁸ ved Bodø Lufthavn i overkant av 54% av alle passasjerbevegelser i Nordland.

Ny by-ny flyplass

Bygging av ny lufthavn skal etter planen starte i 2023. Ferdigstilling av lufthavnen er forventet i løpet av perioden 2027 -2029. Målet er en totalkapasitet på 2,5 millioner passasjerer og mulighet for dobling av kapasiteten i et 50 års perspektiv. Det er også et mål at lufthavnen skal bli Norges mest moderne lufthavn med høy grad av automatisasjon og robotisering. Ny lufthavn skal også bidra til å redusere klimagassutslipp innen luftfart.¹⁹ Bodø har som mål å ta en posisjon innen «grønn luftfart».

	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2016-20	Endring 2019-2020
Mosjøen	83 518	73 919	70 094	69 055	42 593	-49,0 %	-38,3 %
Brønnøysund	133 393	118 344	131 215	131 208	93 424	-30,0 %	-28,8 %
Sandnessjøen	101 123	86 676	73 859	73 391	51 028	-49,5 %	-30,5 %
Mo i Rana	127 404	120 239	109 660	106 316	57 524	-54,8 %	-45,9 %
Bodø	1 801 249	1 831 407	1 824 601	1 872 649	985 014	-45,3 %	-47,4 %
Røst	16 028	15 631	15 260	14 598	9 645	-39,8 %	-33,9 %
Værøy	8 842	8 793	8 704	8 372	6 255	-29,3 %	-25,3 %
Leknes	113 595	136 746	133 846	131 105	86 038	-24,3 %	-34,4 %
Svolvær	84 448	107 144	103 530	94 498	50 721	-39,9 %	-46,3 %
Stokmarknes	106 727	120 692	111 588	103 028	55 017	-48,5 %	-46,6 %
Andøya	57 945	61 510	59 512	55 277	46 390	-19,9 %	-16,1 %
Harstad/Narvik	715 272	755 442	762 747	767 812	396 716	-44,5 %	-48,3 %
Narvik	25 708	6 957	0	0	0	-100,0 %	
Sum Nordland	3 375 252	3 443 500	3 404 616	3 427 309	1 880 365	-44,3 %	-45,1 %

Figur 2 Antall passasjerbevegelser i Nordland innen rute-, offshore- og chartertrafikk inkl. transfer og transit.

(Kilde: Avinor i NHO Reiseliv 2020)

¹⁷ Bodø Lufthavn / Avinor [Link](#)

¹⁸ Passasjerbevegelser=rute-, offshore- og chartertrafikk inkl. transfer og transit

¹⁹ Holte Consulting 2020

4.3. Tog

Nordlandsbanen snor seg som en rød tråd gjennom innlandet, mellom Trondheim og Bodø. Nordlandsbanen har en betydelig lokaltrafikk mellom Trondheim og Steinkjer med timesavganger. Mellom Rognan, Fauske og Bodø er det også en betydelig lokaltogtrafikk. Saltenpendelen er et relativt nyutviklet togkonsept som kom i gang etter et regionalt initiativ. Strekningen går mellom Bodø, Fauske og Saltdal, og er blant annet et viktig lokaltog for de som pendler til og fra arbeid.²⁰

I tillegg til de gjennomgående dag- og nattogene som kjører hele strekningen, er det regionale ruter mellom Bodø og Mosjøen, samt Mo i Rana og Trondheim.

Strekningen drives per 2022 av SJ NORD. Hele strekningen mellom Trondheim og Bodø tar i underkant av 10 timer, og stopper ved 29 stasjoner.²¹

Prosjekt Nordlandsbanen

Nordlandsbanen er i tillegg til å være en viktig del av infrastrukturen i regionen og en fantastisk reise gjennom landskapet, også en viktig del av kulturarven. Den dramatiske historien knyttet til bygging av banen og krigsfangeleirene er hovedtema i «prosjekt Nordlandsbanen» ved Riksantikvaren²². Prosjektet er en del av det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet og har pågått i perioden 2016 – 2021. Nordland museum, Helgeland Museum og Nordland Fylkeskommune er blant partnerne i prosjektet. Geografisk omfatter prosjektet leire som var langs strekningen mellom Mo i Rana og Drag, og målet er økt kunnskap/ dokumentasjon, kulturminnevern og naturvern. Publikasjoner, minnesmerker utstillinger, skilting, produksjon av minnested med mer er resultat av prosjektet.

---

²⁰ <https://www.sj.no/nb/meny/rutetabeller.html>

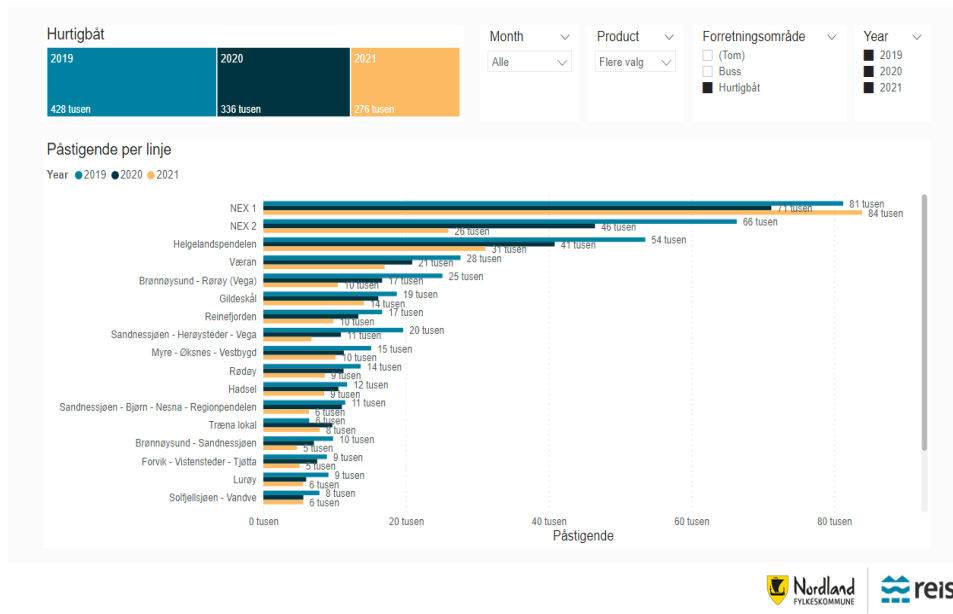
²¹ Rutetabeller Nordlandsbanen 2022: <https://www.sj.no/nb/meny/rutetabeller.html>

²² <https://www.riksantikvaren.no/prosjekt-nordlandsbanen/>

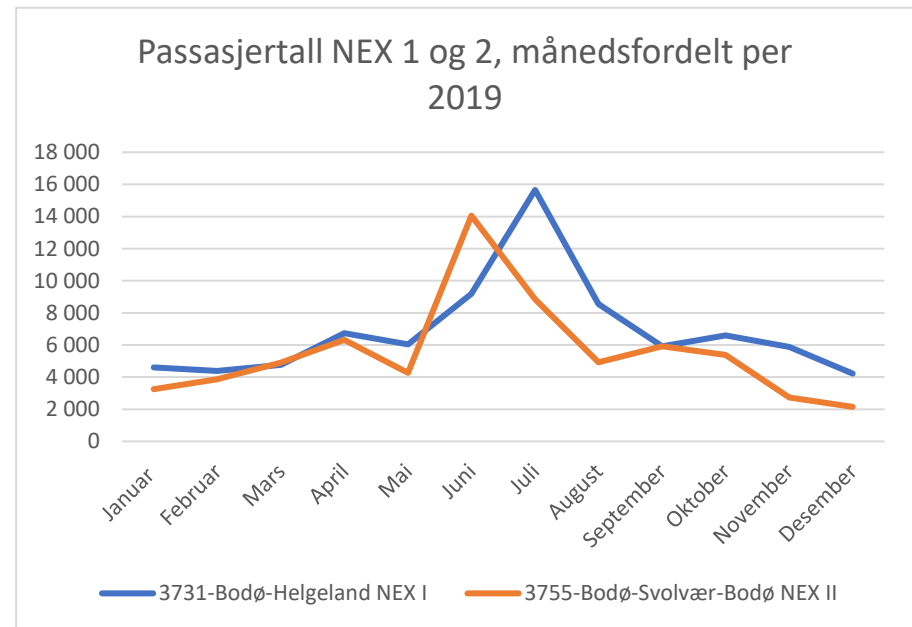

4.4. Ferge

Det er en rekke ferger i regionen som utgjør en viktig del av lokal og regional infrastruktur. Nordlandsekspressen med rutene NEX1 (Bodø -Helgeland) og NEX2 (Bodø -Svolvær) er rutene med størst trafikk. I likhet med annen offentlig kommunikasjon var det også her kraftig reduksjon i både tilbud og passasjerer i 2020, med noe oppgang i 2021. Grafen i figur 4 viser en tydelig sesongstruktur, og betydningen turisme har for strekningen. Figur 5 lister opp hurtigbåtstrekningene i Nordland.

Figur 4 Hurtigbåtstrekninger i Nordland og statistikk for perioden 2019 - 2021

Figur 3 Passasjertall NEX 1 og 2, 2019

NEX1 (Bodø -Helgeland) var per 2021 den eneste strekningen som hadde tatt seg opp igjen mht. passasjertrafikk etter pandemien. Dette bildet gjenspeiles både i trafikktegninger og tall for kommersielle overnattinger, der reiselivstall for Helgelandskysten er mer positive enn for Lofoten i kjølvannet av pandemien.

4.5. Buss

Buss er også en viktig del av det fylkeskommunale samferdselstilbudet. For buss har fallet i antall passasjerer vært særlig dramatisk. Eksempelvis var det per 2019 totalt 588 000 påstigninger på linje 1 (Bjørndalslia – Bodø Lufthavn). I 2021 var det registrert 181 000 påstigninger. En nedgang på nærmere 70%.

Nordlandskortet

ReisNordland har opprettet reisekortet «Travel Pass Nordland» som gir mulighet for å reise ubegrenset med buss og hurtigbåt i syv dager for 1290,- (voksen) /645,- (barn).

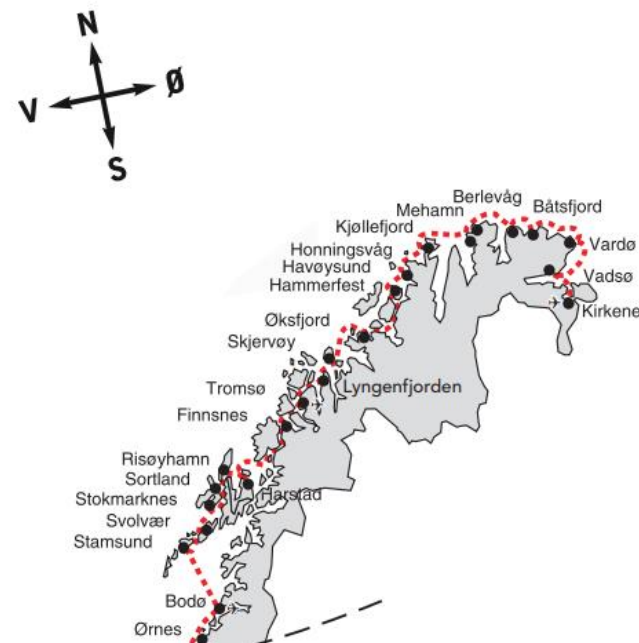
4.6. Kystruten

Fra og med 2022 opererer både Hurtigruten og Havila Kystruten strekningen. Begge rederiene har avtaler med Samferdselsdepartementet, og samarbeider om oppdraget med en daglig rute som fakter passasjerer og gods på strekningen Berge – Kirkenes.

Totalt 11 av 34 anløpshavner ligger i Nordland. I Salten regionen legger kystruten til kai i Ørnes og Bodø. Hurtigruten Norge hadde i 2020 totalt 346 472 gjestedøgn, mot 1,3 mill. i 2019. En nedgang på hele 74%.²³ I Bodø var det i alt 12 395 passasjerer (fra/til) Bodø i 2020, mot 32 304 i 2019. Til/fra Ørnes var det i alt 1756 passasjerer i 2020, mot 4835 i 2019. Bortsett fra Bergen og Kirkenes (start og stopp) var det Trondheim, Bodø og Tromsø som hadde flest av/påstigninger.

4.7. Cruise

Bodø Havn samarbeider med Visit Bodø og reiselivsnæringen i Bodø om utviklingen av Bodø som en attraktiv cruisedestinasjon. Bodø har en beliggenhet og en attraktivitet som gjør byen til et interessant reisemål for cruiseturister fra hele verden, og i samarbeid med reiselivsnæringen har Bodø Havn etablert et cruisenettverk som skal utvikle Bodø som en bærekraftig og interessant destinasjon. Bodø Havn er medlem i Cruise Europe, Cruise Norway og CNNS (Cruisenettverk for Nord-Norge og Svalbard).²⁴

²³ NHO Reiseliv 2021

²⁴ <https://bodohavn.no/tjenester/passasjer-og-cruise/cruise/>

I 2019 var det i alt 26 anløp til Bodø. For 2022 er det ifølge Cruise Norways estimat ventet i alt 28 cruiseanløp til Bodø. En del av disse skjer også i vintermånedene januar – mars.²⁵

Cruisetrafikken til Norge, målt i antall cruiseturister per år, ble firedoblet på mindre enn 20 år, fra 200 000 i år 2000 til tett oppunder 800 000 i 2018. Antall cruiseanløp per år i norske havner økte fra cirka 1 200 i år 2000 til 2 150 i 2018. To tredjedeler av veksten i antall cruiseturister kan tilskrives større skip, mens en tredel skyldes flere cruise. Veksten i cruisetrafikken i Norge er hovedsakelig kommet på Vestlandet.²⁶

4.8. Fritidsbåtturisme

Den store båtlivsundersøkelsen 2018²⁷ viser at nesten 700 000 norske husstander har fritidsbåt, med størst tetthet i Nord-Norge, Sørlandet og Vestlandet. Ifølge denne landsomfattende båtlivsundersøkelsen har 40% av befolkningen i Nordland fritidsbåt. Det er over landsgjennomsnittet, som ligger på 31%.

Den store «Båtlivsundersøkelsen 2018» viser at noe av det som har endret seg siden forrige gang den ble gjennomført i 2011, er økt fokus på en aktiv båtferie. Båtene i seg selv er mindre, men flere enn før har båt. Andelen små motorbåter uten overnattingsmuligheter er sterkt økende. Dette inkluderer kano/kajakk.

Figur 5 Gjestehavner (NG 2018 s. 75)

²⁵ Cruise Norway 2022

²⁶ Dybedal og Jacobsen 2019 s. 1

²⁷ KNBF 2018

Mens det på landsbasis er dags- og ettermiddagsturer som utgjør den aller vanligste bruksformen, er det for fritidsbåteiere i Nordland fisketurer som er oppgitt som den vanligste bruksformen.

Utvalget gjestehavner er stort og variert i Salten regionen (se fig. 6). Bare i Bodø havn er det rundt 100 gjesteplasser, og den regnes som en av Norges mest moderne fritidshavner. Støtt havn har 50 plasser, og Krokholmen på Hábmer-Hamarøy rundt 60. I tillegg er det mange små og mellomstore gjestehavner med gode fasiliteter og nærhet til turområder, kulturminner og aktiviteter, eksempelvis Sørfugløy gjestehavn og Kjerringøy båtforening.

Hva benyttes båten vanligvis til?

Utvalg	Total 11	Total 17	R5 NN	Nordl	Troms	Finnm
Dag-/ettermiddagsturer	75 %	70 %	55 %	62 %	50 %	45 %
Fisketurer	64 %	63 %	85 %	84 %	86 %	90 %
Dykkerturer		3 %	1 %	0 %	4 %	
Vannsport	9 %	12 %	5 %	7 %	2 %	2 %
Helgeturer med overnatting	19 %	17 %	8 %	10 %	7 %	7 %
Ferieturer	17 %	10 %	4 %	6 %	3 %	
Transport til hytte, restaurantbesøk, butikker	12 %	16 %	17 %	22 %	13 %	8 %
Utleie		1 %	1 %	0 %	1 %	2 %
Annet		3 %	4 %	2 %	4 %	9 %
Ubesvart/vet ikke		2 %	1 %	1 %		
Base: Husholdninger som eier båt/hovedbåt (1000)	505	687	78	42	23	12

Figur 6 Kilde: (knbf 2018 s. 44)

5. Overnattingsmarkedet

Overnattingsstilbudet i regionen viser at Bodø er den store hotellbyen, med nærmere 80% av alle hotellovernattinger. Salten for øvrig har 70% av alle campingovernatting (inkl. hytter og vandrerhjem).

Bodø hadde per 2019 mellom 80 – 90% kapasitetsutnyttelse av hotellene i perioden juni – august, og over 70% på høsten. Dette er imponerende bra, og viser at utfordringen her handler om vinterturisme. For resten av Salten er det større tilgjengelig kapasitet gjennom hele året.

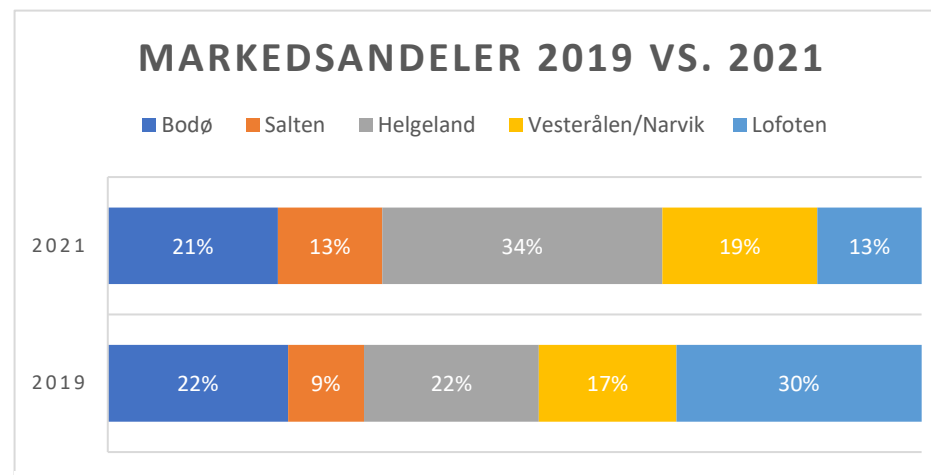
5.1. Kommersielle overnattinger

I 2021 var det i alt 518 629 kommersielle gjestedøgn i Saltenregionen. Bodø sin markedsandel var da på 62%. Figur 8 viser markedsandel av kommersielle gjestedøgn i de ulike regionene i Nordland for 2019 sammenlignet med 2021. Helgeland har i størst grad økt sin markedsandel. Deretter følger Salten (eks. Bodø), som økte sin markedsandel med 4% i 2021 sammenlignet med 2019. Lofoten har i perioden hatt en markant nedgang. Mye av forklaringen handler om betydningen det internasjonale markedet har for Lofoten, som gikk ned med hele 77% det første pandemiåret, 2020.

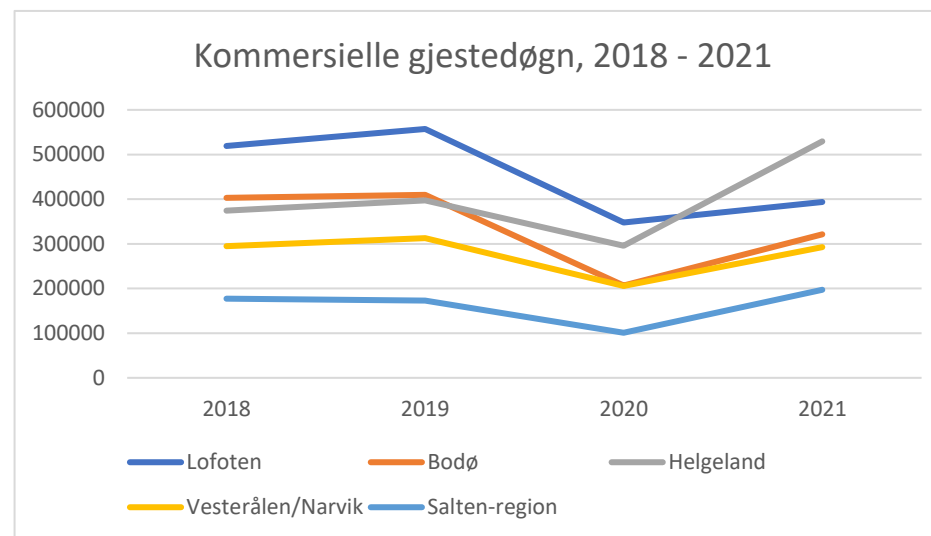
Graf i figur 9 viser utviklingen i kommersielle gjestedøgn fra 2018 til 2021. Alle har merket konsekvenser av pandemien, men Lofoten og Bodø i særlig grad. Det norske markedet har særlig bidratt til økning i Helgeland, Salten og Ofoten.

Det kommersielle overnattingsmarkedet kort oppsummert, per 2021:

- Bodø har en markedsandel på 18,54% i Nordland
- Salten (eks. Bodø) har en markedsandel på 11,37% i Nordland
- Gjennomsnittlig oppholdstid i Salten var 1,8 døgn i 2021

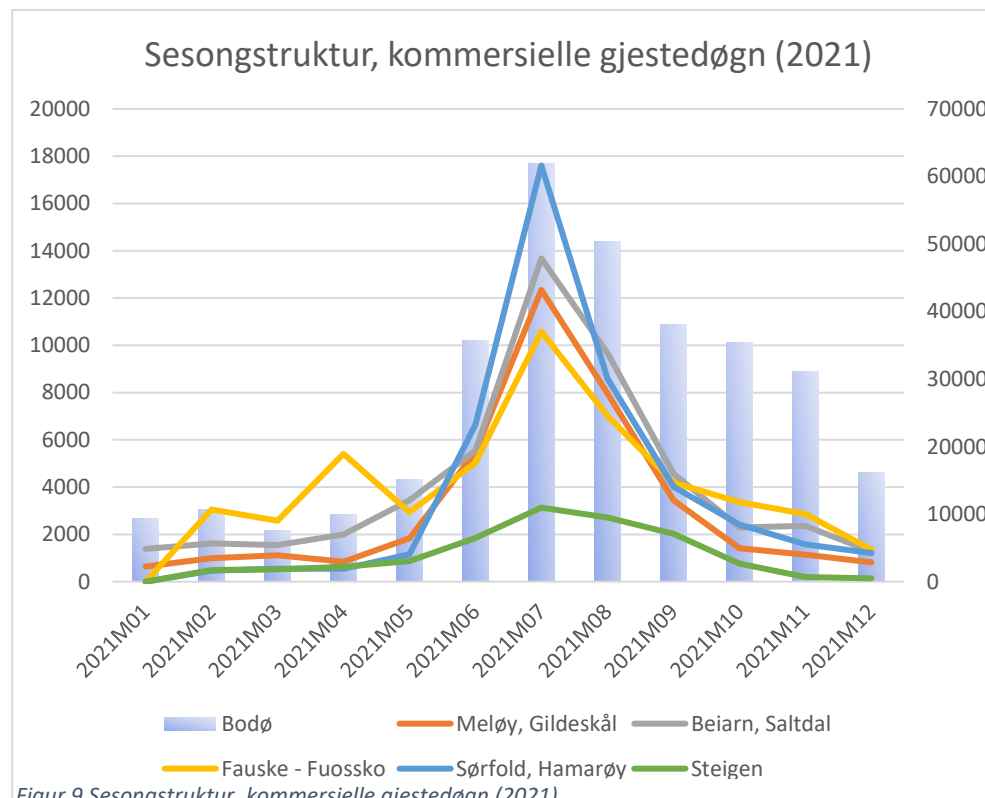

Figur 7 Markedsandeler 2019 vs. 2021 (SSB)

Figur 8 Kommersielle gjestedøgn 2018 – 2021 (SSB)

- Til sammenligning var gjennomsnittlig oppholdstid 1,5 døgn i 2019.
- I Bodø var det 91% norske gjester og 9% utenlandske gjester.
- I Salten (eks. Bodø) var det 88% norske gjester og 12% utenlandske gjester.
- Det har kommet flest utenlandske gjester fra Tyskland, Sverige, Danmark, Polen, Nederland, Italia og Frankrike.
- Sesongstruktur per. 2021 (se figur 10):
  - 53% av samlet antall gjestedøgn er i sommermånedene juni, juli, august. Bodø, Håbmer-Hamarøy og Beiarn/Saltdal topper statistikker ift. antall gjestedøgn.
  - I vintermånedene er det, med unntak av Bodø, i hovedsak Fauske som har trafikk (ref. vinterturisme, Sulitjelma)
  - Høsten (sept., okt., nov.) er det betydelig aktivitet i Bodø, og noe i Fauske, Beiarn / Saltdal og Sørfold/Håbmer-Hamarøy (ref. jakt, fiske, friluftsliv + kurs og konferanse i Bodø).

Figur 9 Sesongstruktur, kommersielle gjestedøgn (2021)

5.2. Airbnb

Nord-Norge er den landsdelen som har hatt størst vekst innen Airbnb-overnattinger. Januar 2020, før pandemien brøt ut, passerte inntekter fra Airbnb i Nord-Norge 53 millioner kroner, en vekst på 60% sammenlignet med januar 2019. I underkant av 13 mill. av omsetningen var i Nordland. Tromsøs suksess innen nordlysturisme har mye av æren for den kraftige veksten, men også i andre deler av Nord-Norge har veksten vært betydelig. I Troms og Finnmark har det vært størst aktivitet på vinteren, mens Nordland skiller seg ut med størst trafikk på sommeren.

Figur 11 viser antall solgte romdøgn i perioden 2017 – 2021. I Bodø er antall Airbnb romdøgn tilbake på 2017 nivå per 2021, mens det i Salten har vært en jevn vekst, tross pandemien. I perioden mars – mars 2021 / 2022 var det i sum ca. 160 000 tilgjengelige romdøgn på Airbnb. Bodø, Gildeskål og Meløy skiller seg ut som kommunene med størst aktivitet. Tilgjengeligheten er relativt stabil gjennom årets måneder, med noe høyere antall om sommeren.

	Solgte romdøgn Airbnb				Endring solgte romdøgn Airbnb		
	2017	2018	2019	2020	2021	2017-2021	2020-2021
Helgeland	13 924	21 915	34 230	34 430	37 408	169 %	9 %
Bodø	22 113	31 183	42 112	30 192	21 084	-5 %	-30 %
Salten-region	7 182	12 306	19 507	18 435	21 717	202 %	18 %
Lofoten	109 307	155 711	209 906	153 100	126 689	16 %	-17 %
Vesterålen/Narvik	38 519	56 519	91 454	66 505	51 721	34 %	-22 %
Sør-Troms/Senja-region	33 137	56 630	84 750	68 274	59 099	78 %	-13 %
Tromsø	151 556	218 457	269 694	186 507	82 753	-45 %	-56 %
Nord-Troms-region	32 584	56 945	86 990	63 912	40 751	25 %	-36 %
Vest-/Indre-Finnmark	16 336	28 619	41 026	28 069	20 412	25 %	-27 %
Øst-Finnmark	8 189	14 406	21 147	15 382	13 160	61 %	-14 %
Svalbard	9 064	12 923	11 937	5 979	5 314	-41 %	-11 %

Figur 10 Solgte romdøgn Airbnb, 2017 - 2021 (Kilde: Capia 2022 /NHO Reiseliv)

5.3. Fritidsboligturisme

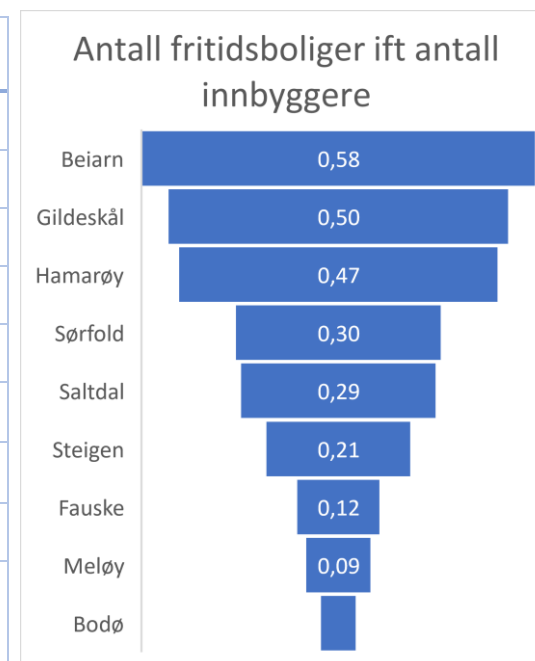
Kommunene i Saltenregionen har i alt 9702 fritidsboliger (SSB 2022). Selv om Bodø har flest fritidsboliger er det Beiarn som utgjør den største fritidsboligkommunen sett i forhold til innbyggertallet. Også i Gildeskål og Håbmer-Hamarøy er andelen fritidsboliger per innbygger høy, og utgjør omtrent tilsvarende antall som private eneboliger (SSB).

Det finnes flere modeller for å estimere bruk og overnatting ved private fritidsboliger. Bruken varierer blant annet etter type fritidsbolig, standard på hytten, om den er ved sjøen eller på fjellet. Hva som er hovedformål ved bruk har også en del å si.

Basert på TØI (2008) sin rapport er en gjennomsnittlig bruksfrekvens på tvers av hovedformål 44 netter i året. Gitt et estimat på i snitt 3 brukere per hytte tilsvarer det 1,2 mill. gjestedøgn i året. Dette er et anslag basert på et generelt bruksbilde. Men det gir allikevel et bilde av potensialet innen fritidsboligturisme. Fritidsboligturisme har gjerne et annerledes forbruks- og adferdsmønster enn base- eller rundreiseturister, men har vesentlig betydning for lokal verdiskaping innen handel, bygg og andre service- og tjenestenæringer.

	Antall fritidsboliger
Bodø	2699
Saltdal	1324
Hamarøy	1271
Fauske	1170
Gildeskål	948
Meløy	589
Beiarn	587
Sørfold	565
Steigen	549

Figur 11 Antall fritidsboliger per kommune (SSB 2022)

Figur 12 Figur som illustrerer andel fritidsboliger ift. antall innbyggere. (fritidsboliger / innbyggere)

Referanseliste

Nordlandsmuseet. 2021. «Årsmelding 2021. Nordlandsmuseet». Tilgjengelige fra:

https://nordlandsmuseet.no/sites/n/nordlandsmuseet.no/files/rsmelding_2021_nordlandsmuseet_-_til_mail_og_web.pdf

En tur. 2022. «Ruteplan 2022. Kystruten Bergen – Kirkenes». Tilgjengelig fra: https://www.hurtigruten.no/globalassets/local/norway/port-to-port/kystruten-ruteplan-2022_juli.pdf

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre / Rago nasjonalpark. 2018 (?). «Besøksstrategi. Rago Nasjonalpark». Tilgjengelig fra:

https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_midtre_nordland/BesoksstrategiRagonasjonalpark.pdf#:~:text=«Besøksstrategi for Rago nasjonalpark» er Midtre Nordland nasjonalparkstyre, god og den lokale verdiskapingen blir størst mulig.

Sjøfossen Næringsutvikling / Gildeskål kommune. 2022. Strategisk næringsplan 2022 – 2025. Tilgjengelig fra [Strategisk næringsplan - Sjøfossen Næringsutvikling \(sjofossen-snu.no\)](https://www.sjofossen-snu.no)

Baglo, Christine. 2018. «I tenkeboksen på Fleinvær». Dagsavisen, 4. august 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.dagsavisen.no/kultur/2018/08/04/i-tenkeboksen-pa-fleinvaer/>

Gierløff, Caroline Wang., Magnussen, Kristin., Eide, Lars Stemland., Iversen, Endre Kildal., Ibenholt, Karin., Dombu, Siri Voll., Navrud, Ståle og Strand, Jon. 2017. "Verdien av kulturarv. En samfunnsøkonomisk analyse med utgangspunkt i kulturminner og kulturmiljøer". Menon – publikasjon nr. 72/2017. Hentet fra: <https://www.menon.no/wp-content/uploads/2017-72-Verdien-av-kulturarv-1.pdf>

Nordland fylkeskommune. 2022. «Regional Transportplan 2022 – 2033». Tilgjengelig fra: [Regional transportplan - Nordland fylkeskommune \(nfk.no\)](https://www.nfk.no)

NHO Reiseliv / NHO Arktis. Nordnorsk Reiselivsstatistikk 2021.

Statistikk for Holte Consulting, Menon Economics, A2. 2021. "Ekstern kvalitetssikring KS2 av flytting av Bodø Lufthavn. Inkludert tilleggsoppgaver spesifisert i avrop». Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/5ecb71d1696a44bab61aa71d3c3156cb/ks2-flytting-bodo-lufthavn-nett.pdf>

Dybedal, Petter og Eivind, Farstad. 2011. «Nasjonal fritidsboligundersøkelsen 2008». TOURIMPACT rapport nr. 4. Transportøkonomisk institutt (TØI).

Kongelig Norsk Båtforbund (KNBF). 2018. «Båtlivsundersøkelsen 2018». Tilgjengelig fra: <https://www.knbf.no/batlivsundersokelsen/>

Rønning, Oliver. 2021. «Storfilm om norsk arbeideropprør får svensk støtte: - Det er dette vi brenner for». NRK.no 13. August 2021. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/trondelag/ny-film_-filmen-_sulis_-om-arbeideroppror-i-gruver-i-sulitjelma-far-stotte-1.15607696

Miljødirektoratet 2022. «Kriterier for nasjonalparkkommuner». Tilgjengelig fra: https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/dokumenter/vernet-natur/kriterier-for-nasjonalparkkommuner_revidert010622.pdf

MIMIR

Rådgivere for reiselivet i over 25 år

Storgata 33, 3256 Larvik - mimir.no. Telefon: 33 11 55 30.

